



ПРОТОКОЛ

№ 371

София, 30.11.2023 година

Днес, 30.11.2023 г. от 10:02 ч. се проведе закрито заседание на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) в пълен състав, ръководено от председателя доц. д-р Иван Н. Иванов.

На заседанието присъстваха членовете на Комисията Александър Йорданов, Благой Голубарев, Димитър Кочков, Пенка Трендафилова и главният секретар Росица Тоткова (без право на глас).

На заседанието присъстваха Ю. Митев – директор на дирекция „Обща администрация“, М. Трифонов – началник на отдел „Цени и лицензии: електрически мрежи, търговия и пазари“, длъжностни лица и експерти на КЕВР.

Председателят установи, че няма възражения по проекта за дневен ред и няма други предложения, както и няма правни пречки за провеждане на заседанието, което протече при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Доклад с вх. № Е-Дк-1416 от 27.11.2023 г. относно съгласуване на Тръжни правила за разпределяне и предоставяне на преносна способност за 2024 г.

Работна група: Пламен Младеновски, Милен Трифонов, Вера Михайлова

2. Доклад с вх. № Е-Дк-1432/27.11.2023 г. относно безвъзмездно придобиване от Комисията за енергийно и водно регулирана чрез дарение на специализиран софтуерен модел за анализ на енергийния пазар.

Докладват: Юлиан Войнов, Мариана Монева, Юлиан Митев,
Валери Михайлов, Евгения Сматракалева

По т.1. Комисията разгледа доклад с вх. № Е-Дк-1416 от 27.11.2023 г. относно съгласуване на Тръжни правила за разпределяне и предоставяне на преносна способност за 2024 г.

Административното производство е образувано във връзка с постъпило искане от „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД (ЕСО ЕАД) с вх. № Е-13-41-142 от 20.11.2023 г. относно съгласуване на Тръжни правила за разпределяне и предоставяне на преносна способност по междусистемните сечения на ЕСО ЕАД и съседните му контролни зони за

2024 г.

Представените проекти на Тръжните правила са разработени и актуализирани в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно вътрешния пазар на електроенергия (Регламент 2019/943), във връзка с въвеждане на общи правила и процедури за разпределяне и предоставяне на разполагаема преносна способност (капацитет) в двете посоки по междусистемните сечения на електроенергийната система на Република България и съседните електроенергийни системи и във връзка с Регламент (ЕС) 2016/1719 от 26 септември 2016 г. за установяване на насока относно предварителното разпределяне на преносна способност (Регламент 1719/2016) и Регламент (ЕС) 2015/1222 на Комисията от 24 юли 2015 година за установяване на насоки относно разпределянето на преносната способност и управлението на претоварването (Регламент 1222/2015). Целта е осигуряване на оптимално управление на тесните места на електропреносните мрежи, насърчаване развитието на енергийния обмен и координираното разпределение на трансграничния капацитет чрез недискриминационни пазарно обусловени решения.

Искането за одобряване е отправено от ЕСО ЕАД, в качеството му на независим преносен оператор, който в изпълнение на чл. 109, ал. 1, т. 3 от Закона за енергетиката е длъжен да осигурява осъществяване на съвместната работа на електроенергийната система с тези на съседните страни, в съответствие с международните договори. Регламент № 2019/943 вменява задължение на националните регулаторни органи да осигуряват съответствие с посочения регламент, за установяване на регионално сътрудничество между операторите на преносни системи, както и общи процедури и координация за разпределяне на капацитет по междусистемните електропроводи.

Съгласно чл. 10, ал. 1 от Правилата за търговия с електрическа енергия, представените проекти за тръжни правила за контролните зони на ЕСО ЕАД и операторите на преносни системи (ОПС) на съседните държави за разпределяне на междузонави физически права за пренос следва да се съгласуват от КЕВР. В проектите за тръжни правила подробно са регламентирани изискванията за регистрация и участие на търговските участници, организацията и провеждането на тръжните процедури, определянето на резултатите от тръговете, правилата за вторичен пазар на физически права за пренос, правилата за използване на присъдени физически права, изискванията и сроковете за сетълмент и плащане, принципите за намаляване на предлаганите преносни способности и др. Като приложения към тръжните правила са добавени всички необходими формуляри, които участниците следва да попълват.

Считано от 1^{ви} октомври 2018 г. влиза в сила Споразумението за сътрудничество между ЕСО ЕАД и единната платформа за разпределение съгласно чл. 48 от Регламент 1719/2016, в следствие на което разпределянето на дългосрочните права за пренос (годишни и месечни) на границите на тръжни зони България – Румъния и България – Гърция ще се осъществява от единна тръжна кантора (Joint Allocation Office SA, JAO SA), която е избрана от Европейската мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия да изпълнява ролята на единна платформа за разпределение съгласно изискванията на Регламент 1719/2016.

Съгласно чл. 51, т. 1 от Регламент 1719/2016 ОПС разработват съвместно предложение за хармонизирани правила за разпределяне по отношение на дългосрочните права за пренос (Хармонизираните правила). С решение № 3/2017 от 02.10.2017 г. Агенцията за сътрудничество на регулаторите на енергия (АСРЕ) приема първия вариант на Хармонизираните правила. С Решение № 14/2019 от 29.10.2019 г. на основание чл. 4, т. 12 от Регламент 1719/2017 и във връзка с чл. 68, т. 5 от Хармонизирани правила АСРЕ приема измененото предложение на всички оператори на преносни системи за Хармонизирани правила за разпределяне на дългосрочни преносни права съгласно чл. 4, пар. 6, б. „г“ и чл. 51 от Регламент 1719/2016.

С решение № 6/2017 АСРЕ приема, че регионалният специфичен анекс за Регион за изчисляване на преносна способност Югоизточна Европа (РИПС ЮИЕ) към Хармонизирани правила за разпределяне на дългосрочни преносни права в съответствие с чл. 51 от Регламент 2016/1719 следва да се прилагат за период на доставка от 01.01.2019 г., който остава в сила и за 2020 г.

С писмо с вх. № Е-13-41-103 от 30.10.2018 г. изпратено от ЕСО ЕАД, КЕВР е информирана, че във връзка с прилагането на Хармонизираните правила за разпределение на дългосрочни права на границата на тръжни зони България – Сърбия, с период на доставка от 01.01.2019 г. е разработен специфичен Анекс, който е в съответствие с чл. 51 от Регламент 1719/2016. С подписването на този анекс Република Сърбия се съгласява да прилага Хармонизирани правила за разпределяне на дългосрочни преносни права съгласно чл. 51 от Регламент 1719/2016 и се присъединява към единната платформа за разпределение.

Във връзка с гореизложеното правилата за разпределянето на дългосрочните права за пренос (годишни и месечни) на границите на тръжни зони България – Румъния, България – Гърция и България – Сърбия не следва да се одобряват допълнително от КЕВР.

I. ТРЪЖНИ ПРАВИЛА за разпределяне и предоставяне на преносна способност по междусистемното сечение между контролната зона на „ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЕН СИСТЕМЕН ОПЕРАТОР“ ЕАД (ЕСО) и контролната зона на TEIAS (Турция) за 2024 г.;

На границата на тръжните зони България – Турция се запазва настоящата ситуация, при която ЕСО ЕАД и TEIAS (Турция) си разпределят половината от преносната способност по българо-турското междусистемно сечение.

II. Правила за провеждане на дневни търгове за разпределяне на преносни способности на границата между тръжните зони на „ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЕН СИСТЕМЕН ОПЕРАТОР“ ЕАД (ЕСО) и „Македонски електропреносен системен оператор“ АД (МЕПСО) за 2024 г.;

На границата на тръжните зони България – Северна Македония, МЕПСО организира годишните и месечните търгове за разпределение на преносни способности, като вторичният пазар ще се администрира от северномакедонския ОПС. Основните принципи в проекта на правила за провеждане на търгове са в съответствие с целите заложи в както и Регламент 2019/943, както и Регламент 2019/943.

III. Правила за провеждане на годишен и месечни търгове за разпределяне на междузонови преносни способности между тръжните зони на „Електроенергиен Системен Оператор“ ЕАД (ЕСО) и „Македонски електропреносен системен оператор“ АД (МЕПСО) за 2024 г.;

На границата на тръжните зони България – Северна Македония, ЕСО ЕАД организира дневните търгове за разпределение на преносни способности. Основните принципи в проекта на правила за провеждане на търгове са в синхрон с целите заложи в Регламент 2019/943. В правилата е добавено като условие за регистрация търговският участник да няма непогасени задължения по фактури за преносна способност към ЕСО ЕАД и МЕПСО.;

IV. Правила за експлицитно дневно разпределяне на преносна способност на граница на тръжна зона България-Сърбия;

В правилата за експлицитно дневно разпределяне на преносна способност на граница на тръжна зона България-Сърбия е оптимизиран процеса по финансово обезпечаване и е добавена като санкция отстраняване на участник при три закъснели

плащания в рамките на една календарна година.

V. Правила за разпределение на междузоновия капацитет в сегмента в рамките на деня между тържните зони на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД (ЕСО) и „EMS AD Beograd“ (EMS).

В правилата за разпределение на междузоновия капацитет в сегмента в рамките на деня между тържните зони на ЕСО ЕАД и EMS AD Beograd (“EMS”) са нанесени промени в реда за регистрация на търговските участници в чл. 3.1 и чл. 3.2.;

В проектите за тържни правила подробно са регламентирани изискванията за регистрация и участие на търговските участници, организацията и провеждането на тържните процедури, определянето на резултатите от търговете, правилата за вторичен пазар на физически права за пренос, правилата за използване на присъдени физически права, изискванията и сроковете за сетълмент и плащане, принципите за намаляване на предлаганите преносни способности и пр. Като приложения към тържните правила са добавени всички необходими формуляри, които участниците следва да попълват.

Във връзка с осъществените пазарни обединения на Българо-Гръцка граница на 12.05.2021 г. и Българо-Румънска граница на 27.10.2021 г. свободната преносна способност на дневна база вече не се разпределя експлицитно на дневни търгове, а се предоставя за имплицитно разпределение на борсовите оператори в България, Румъния и Гърция. Поради тази причина за 2022 г. на тези две граници отпада необходимостта от одобрение на нови правила за дневни търгове за експлицитно разпределение на междузонов капацитет. В случай на пазарно разделяне в сила влиза вече одобрената от националните регулатори от РИПС ЮИЕ Резервна процедура съгласно чл. 44 от Регламент ЕС 2015/1222, въз основа на която при пазарно разделяне свободната преносна способност за дневни търгове ще се разпределя експлицитно от Единната тържна кантора (JAO SA) съгласно Тържните правила за търгове в сянка.

След преглед на предложените за одобрение проекти за тържни правила за 2024 г. се установи, че те няма изменения в условията за търговия, какво и в ролите и задълженията на страните спрямо тържните правила за 2023 г., както и може да се направи извод, че те са в съответствие с целите заложи в както и Регламент (ЕО) 2019/943.

Изказвания по т.1.:

Докладва М. Трифонов. Искането за одобряване от страна на ЕСО ЕАД е отправено в качеството му на независим преносен оператор, който в изпълнение на чл. 109, ал. 1, т. 3 от Закона за енергетиката е длъжен да осигурява осъществяване на съвместната работа на електроенергийната система с тази на съседните страни. Изключенията се разпределят на базата на хармонизираните правила. Това са границите България-Гърция и България-Румъния, които вследствие задължението им да изпълняват Регламент № 1719 от 2017 г. са предоставили дългосрочните права за разпределение на тържната кантора JAO SA. Република Сърбия също се е съгласила да изпълнява условията на този регламент и съответно и на тази граница са предоставени дългосрочните права на тържната кантора.

По отношение на краткосрочното разпределение на българо-гръцка и българо-румънска граница: там условията са на пазарни обединения и те се разпределят от енергийната борса. В проектите на представените Тържни правила са подробно регламентирани изискванията за регистрация и участие на търговските участници, организация и провеждане на тържните процедури, определянето на резултатите от търговете на вторичен пазар за физически права за пренос, правила за използване на присъдени физически права, изискванията и сроковете за сетълмент и плащане,

принципите за намаляване на предлаганите преносни способности и др. Като приложения към тръжните правила са добавени всички необходими формуляри, които участниците следва да попълват.

След преглед на предложените за одобрение проекти за тръжни правила за 2024 г. е установено, че те нямат изменения в условията за търговия, какво и в ролите и задълженията на страните спрямо тръжните правила за 2023 г., както и, че може да се направи извод, че те са в съответствие с целите, заложи в Регламент (ЕО) 2019/943.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 10, ал. 1 от Правилата за търговия с електрическа енергия, работната група предлага на Комисията да вземе следните решения:

1. Да приеме доклада на работната група;

2. Да съгласува:

2.1. ТРЪЖНИ ПРАВИЛА за разпределяне и предоставяне на преносна способност по междусистемното сечение между контролната зона на „ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЕН СИСТЕМЕН ОПЕРАТОР“ ЕАД (ЕСО) и контролната зона на TEIAS (Турция) за 2024 г.;

2.2. Правила за провеждане на дневни търгове за разпределяне на преносни способности на границата между тръжните зони на „ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЕН СИСТЕМЕН ОПЕРАТОР“ ЕАД (ЕСО) и „Македонски преносен системен оператор“ АД (МЕПСО) за 2024 г.;

2.3. Правила за провеждане на годишен и месечни търгове за разпределяне на междузонави преносни способности между тръжните зони на „Електроенергиен Системен Оператор“ ЕАД (ЕСО) и „Македонски електропреносен системен оператор“ АД (МЕПСО) за 2024 г.;

2.4. Правила за експлицитно дневно разпределяне на преносна способност на граница на тръжна зона България-Сърбия;

2.5. Правила за разпределение на междузонавия капацитет в сегмента в рамките на деня между тръжните зони на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД (ЕСО) и „EMS AD Beograd“ (EMS).

Б. Голубарев каза, че има три неща, на които иска да обърне внимание. Те не засягат Правилата по същество. Вижда се, че Правилата за доставка следва да се прилагат от 01.01.2019 г., което остава в сила и за 2020 г. Не е ли за 2024 г.? Това е записано в края на трети абзац на стр. 2:

С решение № 6/2017 АСРЕ приема, че регионалният специфичен анекс за Регион за изчисляване на преносна способност Югоизточна Европа (РИПС ЮИЕ) към Хармонизирани правила за разпределяне на дългосрочни преносни права в съответствие с чл. 51 от Регламент 2016/1719 следва да се прилагат за период на доставка от 01.01.2019 г., който остава в сила и за 2020 г.

М. Трифонов каза, че работната група е решила да не премахва това от текста, защото самото решение продължава да бъде в сила.

Б. Голубарев каза, че това е бил единият му въпрос. Другото, което прави впечатление е, че на стр. 3 е записано:

На границата на тръжните зони България – Македония, ЕСО ЕАД организира дневните търгове за разпределение на преносни способности. Основните принципи в проекта на правила за провеждане на търгове са в синхрон с целите заложи в както и Регламент 2019/943. В правилата е добавено като условие за регистрация търговският участник да няма непогасени задължения по фактури за преносна способност към ЕСО ЕАД и МЕПСО. Трябва да се направи редакция.

М. Трифонов каза, че „както и“ трябва да бъде премахнато.

Б. Голубарев каза, че третият коментар отново не засяга Правилата. Навсякъде се пише *македонски*. Не е ли по-правилно да се запише *северномакедонски*?

Ив. Н. Иванов отговори, че е по-правилно.

Б. Голубарев каза, че иска да коментира и че много елегантно в другите документи държавите не се цитират, а се цитират преносните оператори. По този начин се избягва дали е *македонски*, *северномакедонски* и т.н.

А. Йорданов каза, че объркването тръгва оттам, че наименованието на македонския оператор е „*Македонски преносен системен оператор*“ АД (МЕПСО). Иначе не е правилно да се използва *македонски* като принадлежност и би следвало да се записва *северномакедонски*. А. Йорданов допълни, че подкрепя проекта на решение и изразява своята удовлетвореност, че в електроенергийния сектор, за разлика от газовия сектор, преносният оператор е уредил взаимоотношенията си с всички преносни оператори в съседни държави, в това число и с трети страни, които не са членки на ЕС. Това е направено според европейските правила, които се прилагат по синхронизирани процедури на всички граници на Република България. Само може да се изрази съжаление, че газопреносният оператор съвсем тенденциозно въвежда различни режими за точките на междусистемни свързвания на България със съседни страни по отношение на газопреносните системи.

Ив. Н. Иванов каза, че в крайна сметка разбира, че поздравлението е към ЕСО ЕАД, което е инициатор.

А. Йорданов каза, че не е само към него, а и към съседните преносни оператори, защото това става в условия на взаимно съгласие и улесняване на процедурите.

М. Трифонов поясни, че това се отнася и за регулаторите.

Ив. Н. Иванов каза, че това е вследствие и на дейността на регулаторите в съседните страни. В случая искането е от ЕСО ЕАД и то се удовлетворява. Ив. Н. Иванов каза, че иска да направи някои пояснения. Очевидно Правилата с Румъния и Гърция са изключени, поради което при тях няма такова съгласуване. Относно т. II и т. III: името на съответния чуждестранен преносен оператор не може да се променя (в случая северномакедонски). Комисията няма тези права, т.е. остава си както е именуван в съответната страна, но в началото и на двете изречения се допуска грешка. Казва се на границата на тръжните зони България – Македония. Тръжната зона е България – Северна Македония. Това трябва да се редактира. Същото важи и за т. III. След това може да се запише МЕПСО. Ако се прочете македонски, може да се каже, че не се спазва официалното наименование на Република Северна Македония.

М. Трифонов каза, че това вече е редактирано и ще бъде изпратено в този му вид за протокола.

А. Йорданов каза, че целият текст трябва да се прегледа, защото не навсякъде *македонски преносен оператор* се използва като наименование на дружеството. Някъде се използва и като прилагателно, което означава принадлежност. Именно там е неправилно използването на *македонски преносен оператор*.

Б. Голубарев каза, че точно това е имал предвид.

Ив. Н. Иванов каза, че трябва да се направи преглед на целия текст, но на тези две места със сигурност трябва да се направи редакция, защото е необходимо да се запише името на държавата.

А. Йорданов каза, че неговите поздравления са били и към северномакедонския преносен оператор, защото той успешно се е кооперирал с европейските държави наоколо по отношение преноса на електрическа енергия.

Б. Голубарев каза, че се присъединява към А. Йорданов относно поздравленията, но има някои резерви. Турция няма пълна синхронизация с европейските правила и там може още да се желае. С Гърция и Румъния правилата са приети и не се одобряват. Интересно е, че повечето оператори, с които България граничи, не са членки на ЕС. Тези правила не са използвани докрай от ЕСО ЕАД при кризата (ЕСО ЕАД дава пример с 09 април). Б. Голубарев поясни, че именно поради тези причини има малко резерви относно поздравленията. Съгласуването се извършва, за да бъдат правилата спазвани и

използвани. Това, че правилата се съгласуват, а не се използват не е за адмириране.

А. Йорданов каза, че е съгласен с Б. Голубарев. Поздравления са само относно това, че Правилата са синхронизирани с европейските норми. Друга тема е, как се прилагат от преносния оператор. А. Йорданов поясни, че не може да я коментира, защото няма конкретни наблюдения.

М. Трифонов поясни, че ще бъде допълнена и т. II на трети ред, където ще се запише *северномакедонския ОПС* и допълни, че на българо-гръцка и българо-румънска граници тези правила отново се разглеждат, но те вървят по друга линия – с ACER и там затова се казва, че има хармонизирани правила, които са еднакви за цяла Европа. На турската граница действително няма координирано разпределение и то е 50 на 50. Всяка държава от своя страна си разпределя половината капацитет. Най-вероятно следващата стъпка ще бъде да се премине към координирано разпределение.

Б. Голубарев каза, че е абсолютно сигурен, че турската страна ще бъде инициатор, защото има сметка да бъде приобщена.

М. Трифонов каза, че не е специалист в тази област, но има проблем с данъчното законодателство, защото Турция не е в ЕС.

Б. Голубарев каза, че това е така, но Турция е тази, която гони процеса.

М. Трифонов обърна внимание, че тези правила не се използват за обмен на резерви. Те са само за търговско разпределение, т.е. през април принципът е бил 70 на 30.

Б. Голубарев каза, че има център в Солун, където е можело да се реагира навреме, но това не е направено, въпреки че е част от тези правила.

Ив. Н. Иванов каза, че България има преносна способност с двете страни-членки на ЕС, което отговаря на европейските изисквания да бъде не по-малко от 15% от инсталираните мощности. С Румъния преносната способност е 2 300 MW, а с Гърция 1 500 MW. Предишната преносна способност с Гърция е била само 700 MW, но благодарения на връзката „Марица Изток“/Неа Санта са добавени още 800 MW. С Турция е само 432 MW. Ив. Н. Иванов каза, че това, което има като информация е, че от турска страна не се желае повишаването на тази преносна способност, защото електрическата енергия е по-евтина и те искат да я задържат за собствена консумация за бързо развиващата се икономика. Относно Република Северна Македония и Република Сърбия: с тях преносната способност е по 350 MW, което е напълно достатъчно за Република Северна Македония, а със Сърбия може би ще бъде повишена, ако страната започне преговори за присъединяване към ЕС.

От страна на членовете на Комисията нямаше други въпроси и коментари по доклада.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 10, ал. 1 от Правилата за търговия с електрическа енергия,

КОМИСИЯТА ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

РЕШИ:

1. Приема доклад с вх. № Е-Дк-1416 от 27.11.2023 г. относно съгласуване на Тръжни правила за разпределяне и предоставяне на преносна способност за 2024 г.

2. Съгласува:

2.1. ТРЪЖНИ ПРАВИЛА за разпределяне и предоставяне на преносна способност по междусистемното сечение между контролната зона на „ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЕН СИСТЕМЕН ОПЕРАТОР“ ЕАД (ЕСО) и контролната зона на TEIAS (Турция) за 2024 г.;

2.2. Правила за провеждане на дневни търгове за разпределяне на преносни

способности на границата между тръжните зони на „ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЕН СИСТЕМЕН ОПЕРАТОР“ ЕАД (ЕСО) и „Македонски електропреносен системен оператор“ АД (МЕПСО) за 2024 г.;

2.3. Правила за провеждане на годишен и месечни търгове за разпределяне на междузонови преносни способности между тръжните зони на „Електроенергиен Системен Оператор“ ЕАД (ЕСО) и „Македонски електропреносен системен оператор“ АД (МЕПСО) за 2024 г.;

2.4. Правила за експлицитно дневно разпределяне на преносна способност на граница на тръжна зона България-Сърбия;

2.5. Правила за разпределение на междузоновия капацитет в сегмента в рамките на деня между тръжните зони на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД (ЕСО) и „EMS AD Beograd“ (EMS).

В заседанието по **точка първа** участват председателят доц. д-р Иван Н. Иванов и членовете на Комисията Александър Йорданов, Благой Голубарев, Димитър Кочков, Пенка Трендафилова.

Решението е взето с **пет гласа „за“** (доц. д-р Иван Н. Иванов - за, Александър Йорданов – за, Благой Голубарев - за, Димитър Кочков - за и Пенка Трендафилова – за), от които **два гласа** (Александър Йорданов, Благой Голубарев) на членове на Комисията със стаж в енергетиката.

По т.2. Комисията разгледа доклад с вх. № Е-Дк-1432/27.11.2023 г. относно **безвъзмездно придобиване от Комисията за енергийно и водно регулирана чрез дарение на специализиран софтуерен модел за анализ на енергийния пазар.**

Дирекция “Мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия“ (дирекция REMIT, дирекцията), която е част от администрацията на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията), осъществява основна дейност, свързана с мониторинг и проучване на пазарни злоупотреби, изразяващи се в търговия с вътрешна информация – чл. 3 от Регламент (ЕС) 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия (Регламент (ЕС) 1227/2011, регламента, REMIT) и манипулации на пазара на едро на енергия – чл. 5 от същия регламент. КЕВР получава сигнали за нарушаване на чл. 3 и чл. 5 от Регламент (ЕС) 1227/2011 от лицата, посочени в чл. 74а, ал.1 от Закона за енергетиката (ЗЕ), като дирекция REMIT въз основа на заповед на председателя на Комисията на основание чл. 74а, ал.3 от ЗЕ може да започне предварително проучване за наличие на обосновано предположение за извършено нарушение на REMIT. От своето създаване през април 2020 г. дирекция REMIT осъществява своята дейност и извършва предварителни и същински проучвания, свързани с нарушение на чл. 3 и/или чл. 5 от Регламент (ЕС) 1227/2011 основно въз основа на постъпили сигнали от лица, които извършват сделки по занятие по смисъла на този регламент, като само в два случая е започнато предварително проучване на основание заповед на председателя на КЕВР след самосезиране на Комисията. Основният брой сигнали (63% от подадените), които са постъпили в КЕВР за периода от създаването на дирекцията до момента са от „Българска независима енергийна борса“ ЕАД (БНЕБ ЕАД) - лице, което извършва сделки по занятие. Следва да се отбележи, че част от тези сигнали завършват с прекратяване на производството поради липса на достатъчно убедителни доказателства за извършено нарушение и/или манипулация.

Същевременно, дирекция REMIT обработва и анализира значителни обеми

статистическа информация от различни източници във връзка със своята дейност и мониторинг на пазара. Цялата обработка на получаваните в дирекцията данни се извършва с MS Excel, който не е най-подходящото приложение за обработка на големи масиви от данни. От друга страна, през 2022 г. и до момента се наблюдава значително повишение както в броя на търговските сделки на пазара на едро на електроенергия и газ, така и в броя на пазарните участници. Обществената чувствителност към ценовите промени на този пазар остава висока.

С цел подобряване на ефективността на мониторинга и на аналитичния процес във връзка с производствата по Регламент (ЕС) 1227/2011 е установена необходимост КЕВР, съответно дирекция REMIT, да започне да базира своята дейност освен въз основа на сигнали от лица, които извършват сделки по занятие или от пазарни участници, така също и въз основа на наблюдения и анализ на реални данни от съответните борси за търговия на природен газ и електричество, които поради естеството на своята дейност, притежават информация за търговията на енергийни продукти. В този смисъл е установена и необходимост от въвеждане в работата на дирекция REMIT на специализиран софтуерен модел за анализ на енергийния пазар. Предвид горното, по инициатива на председателя на КЕВР (в периода от 10.02.2022 г. до 28.07.2022 г.) във връзка с предложение от International Business Machines Corporation (IBM) за намиране на софтуерни решения, демонстриращи възможността за автоматизиране на дейностите за мониторинг и контрол на административни дейности, от юни 2022 г. специалисти от IBM със съдействието на експерти от дирекция REMIT разработиха прототип на софтуерен модел за мониторинг и анализ на манипулации на енергийния пазар, в който са имплементирани основно правилата и указанията на Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия (АСРЕ) - Rule based approach¹. В разработването на модела, освен използването на редица документи на АСРЕ², съвместно с екипа на IBM със своята експертиза участваха и служителите на дирекцията. .

За създаването на модела са ползвани и обработени реални исторически данни, касаещи стандартни договори за доставка на енергийни продукти /xml файлове, подадени от пазарните участници към БНЕБ АД/, за да се открие предварително дефинирана пазарна манипулация на пазарите за търговия на едро с енергия (електричество и газ).

Обхватът на прототипа на модела включва:

- Layering / Наслояване;
- Spoofing / Спуфинг;
- Изпрани сделки;
- Подаване на поръчки без намерение за изпълнение.

Обобщено, моделът предоставя възможности в следните области:

- Откриване на видове манипулации на пазара, посочени по-горе;
- Графична визуализация на данните за енергийния пазар;
- Обобщаване и агрегиране на данни за създаване на профили на отделни (анонимизирани) участници на пазара;

Във връзка с разработването на специализиран софтуерен модел за анализ на енергийния пазар за целите на Регламент (ЕС) 1227/2011, през периода м. май - м.

¹ Какво е системата, базирана на идентификация чрез правила? В AI системите, базирани на правила, се използва набор от предварително написани правила за вземане на решения и решаване на проблеми.

² Насоки на АСРЕ за прилагане на Регламент (ЕС) № 1227/2011, 6-то издание; Методика за определяне на санкциите и глобите, налагани по чл. 224г от Закона за енергетиката;
Регламент за изпълнение (ЕС) № 1348/2014 на Комисията от 17 декември 2014 година;
Регламент (ЕС) № 1227/2011; Edition acer guidance REMIT;
Насоки на АСРЕ, 5-то издание, Насоки на АСРЕ за изпрани сделки;
Насоки на АСРЕ за запазване с капацитет за пренос, Насоки на АСРЕ за разслояване на поръчки и лъжливи поръчки.

декември 2022 г. са проведени над 15 работни срещи с международния екип на IBM, както и е обработена информация в обем на 2,41 GB. Обработен е пакет от около 7 340 броя xml файлове.

На 07.12.2022 г. работният екип на IBM направи презентация пред КЕВР, на която бяха представени етапите на разработването и функционалностите на модела. На този етап на разработване и тестване всички необходими инструменти – софтуер и хардуер са осигурени от IBM. В хода на представянето, КЕВР прие за целесъобразно с оглед правилната оценка на функционалността на разработения прототип на модела, същият да бъде тестван с данните от случай, по който КЕВР е постановила решение за установяване на нарушение по Регламент 1227/2011 - манипулативно поведение на пазарни участници по чл. 5 от посочения регламент въз основа на сигнали от АСРЕ, както и да бъде направено сравнение дали получените резултати при използването на модела ще съвпадат с извършените манипулативни сделки на същите пазарни участници и за същия период съобразно данните на АСРЕ. В тази връзка, IBM прехвърли изпълнението на посочените изисквания на КЕВР на един от партньорите, с които корпорацията работи в България, а именно: „АЙ БИ ЕС – БЪЛГАРИЯ“ ЕООД (IBS³).

Основните дейности, които са изпълнени през тази фаза на проекта (м. януари 2023 – м. ноември 2023 г.) включват:

- Извличане на данни от xml файлове, предоставени от БНЕБ ЕАД;
- Агрегиране на оригиналните данни и тестване на идентификация на манипулации за трите типа пазарни нарушения, първоначално заложи в първия етап на изграждането на модела;
- Визуализиране на резултатите чрез използване на IBM Cognos, предоставяне на отчети и съпоставка с резултати от АСРЕ - визуализиране на тенденции в поведението на пазарните участници и на пазара и получаване на обща информация с помощта на автоматизирани алгоритми за маркиране на съмнителни операции.

Във връзка с тестовете на разработвания специализиран софтуерен модел за анализ на енергийния пазар за целите на REMIT, от БНЕБ ЕАД са поискани xml файлове, регистриращи пазарното поведение на всички участници на борсата през месеците февруари – юни 2019 г. Полученият пакет от около 7340 файла, с обем 2,41 GB, е обработен, като са заличени идентификационните данни на пазарните участници, но е запазена възможността в информацията за резултатите от тестовете тяхната идентификация да може да бъде възстановена. По този начин, е възможно да бъде направено сравнение на резултатите от работата на разработения модел с получената от АСРЕ информация, при запазване на анонимността.

На 10.11.2023 г. екипът на IBS представи на КЕВР и на експерти от нейната администрация резултатите от модела, като беше направено сравнение с данните, получени от АСРЕ. Резултатът от сравнението показва изключително голямо съвпадение между откритите от модела манипулативни събития и нарушения на Регламент 1227/2011 и получените от АСРЕ данни. По отношение на изпраните сделки моделът установи съвпадение от над 98% с подадените в сигнала на АСРЕ данни за изпрани сделки и съответно на установените нарушения, изразяващи се в layering и spoofing - съвпадение от 66%. Също така, моделът установи и допълнителни 82 манипулации, които не са налични в сигнала на АСРЕ.

Въз основа на посочените по-горе действия е финализиран вторият етап от разработването на специализирания софтуерен модел. В тази връзка, в КЕВР се получи писмо с вх. № Е-12-00-536 от 20.11.2023 г., с което IBS уведомява, че за нуждите на КЕВР има намерение да й предостави безвъзмездно чрез дарение разработения съвместно

³ IBS е дружество за ИТ консултации, системен интегратор и разработчик на софтуер, регистрирано по законодателството на Р България, <https://ibs.bg/wps/portal/ibs/home>

с дирекция REMIT модел.

В разработването на софтуерния модел, стартирало през юни 2022 г. участваха представители на IBM и IBS в тясно сътрудничество с експерти от дирекция REMIT. Основната цел на този софтуерен модел е да се автоматизира идентификацията на манипулации на пазара на едро на енергия, както и да се повиши ефективността на мониторинга, анализа и установяването на пазарни манипулации .

Обхватът на разработения модел включва:

- Layering / Наслояване;
- Spoofing / Спуфинг;
- Изпрани сделки;
- Подаване на поръчки без намерение за изпълнение.

Софтуерният модел се базира на език за програмиране с отворен код – Python и включва два модула:

1. Зареждане на данни от xml файлове.
2. Трансформация на данните и идентифициране на манипулации от тип „Wash Trade”, “Layering” и “Spoofing”.

Моделът може да бъде изпълняван върху хардуерна платформа и операционна система без ограничение, стига те да отговаря на изискванията на Python. Зареждането на данните и последващата визуализация на резултатите може да бъде осъществена с произволно избрани от КЕВР инструменти. IBS посочва, че след приемане на дарението специализираният софтуерен модел, както и авторските права върху него, ще станат изключителна собственост на КЕВР. Посочва, също, че организацията на достъпа, архивирането и защитата на продукта и данните ще станат отговорност на КЕВР.

Също така, екипите на IBM и IBS изразяват благодарност за ползотворната работа.

Съгласно изпратена справка от IBS № E-12-00-555 от 27.11.2023 г. за стойността на разходите от страна дружеството във връзка с разработването на посочения специализиран софтуерен модел за анализ на енергийния пазар, оценката на направените разходи, която представлява и оценка на стойността на създадения модел, е на стойност от 53 850 (петдесет и три хиляди осемстотин и петдесет) лв.

Предвид изложеното по-горе, софтуерният модел със своята функционалност премахва текущите ограничения за проактивно откриване на нови случаи на манипулиране на пазара и подобрява съществено анализа чрез използването на специализирани аналитични инструменти. В тази връзка, внедряването на модела в работата на дирекция REMIT ще подобри ефективността на мониторинга, анализа, установяването и докладването на пазарни манипулации. Още повече, че към момента в Европейския съюз няма регулаторен орган, който да е разработил сходен, базиран на изкуствения интелект аналитичен модел или инструмент за установяване на данни за подозрителни транзакции, имащи характеристики на пазарна манипулация на енергийните пазари.

В допълнение, следва да се има предвид, че съгласно чл. 1, ал. 1 от Закона за електронното управление (ЗЕУ) същият закон урежда обществените отношения, свързани със: работата на административните органи с електронни документи, предоставянето на административни услуги по електронен път, обмена на електронни документи за целите на административните производства, общите правила за воденето на регистри в електронна форма, както и използването на информационни и комуникационни технологии в администрациите. В този смисъл, специализираният софтуерен модел за анализ на енергийния пазар, който ще бъде използван от дирекция REMIT за целите на дейността на КЕВР във връзка с мониторинга и контрола по Регламент (ЕС) 1227/2011 няма да създава и да използва при своето функциониране електронни документи, както и чрез него няма да бъдат предоставяни административни услуги по електронен път. Също така, специализираният софтуерен модел няма да служи за обмен на електронни

документи за целите на административните производства, както и няма да бъде използван като информационна и комуникационна технология в администрацията на КЕВР, тъй като същият ще бъде приложен единствено в дейността на дирекция РЕМІТ във връзка с изготвяните от нея анализи. По тези причини, специализираният софтуерен модел за анализ на енергийния пазар не попада в обхвата на чл. 1, ал. 1 от ЗЕУ.

Изказвания по т.2.:

Докладва М. Монева. С цел подобряване на ефективността на мониторинга и на аналитичния процес във връзка с производствата по Регламент (ЕС) 1227/2011 е установена необходимост от въвеждане в работата на дирекция РЕМІТ на специализиран софтуерен модел за анализ на енергийния пазар. Поради тази необходимост и във връзка с предложение от International Business Machines Corporation (IBM) за намиране на софтуерни решения, демонстриращи възможността за автоматизиране на дейностите за мониторинг и контрол на административни дейности, от юни 2022 г. специалисти от IBM, със съдействието на експерти от дирекция РЕМІТ, са разработили прототип на софтуерен модел за мониторинг и анализ на манипулации на енергийния пазар, в който са имплементирани основно правилата и указанията на Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия (АСРЕ).

Обхватът на прототипа на модела включва: наслояване; спуфинг; изпрани сделки. Обобщено, моделът предоставя възможности в следните области: откриване на видове манипулации на пазара, посочени по-горе; графична визуализация на данните за енергийния пазар; обобщаване и агрегиране на данни за създаване на профили на отделни участници на пазара.

На 07.12.2022 г. работният екип на IBM е направил презентация пред КЕВР, на която са представени етапите на разработването и функционалностите на модела. В хода на представянето, КЕВР е приела за целесъобразно, с оглед правилната оценка на функционалността на разработения прототип на модела, същият да бъде тестван с данните от случай, по който КЕВР е постановила решение за установяване на нарушение по Регламент 1227/2011.

В тази връзка IBM е прехвърлила изпълнението на посочените изисквания на КЕВР на един от партньорите, с които корпорацията работи в България, а именно: „АЙ БИ ЕС – БЪЛГАРИЯ“ ЕООД.

На 10.11.2023 г. екипът на IBS е представил на КЕВР и на експерти от нейната администрация резултатите от модела, като е направено сравнение с данните, получени от АСРЕ.

Въз основа на посочените по-горе действия е финализиран вторият етап от разработването на специализирания софтуерен модел. В КЕВР се получено писмо с вх. № Е-12-00-536 от 20.11.2023 г., с което IBS уведомява, че за нуждите на КЕВР има намерение да ѝ предостави безвъзмездно чрез дарение разработения съвместно с дирекция РЕМІТ модел.

Моделът може да бъде изпълняван върху хардуерна платформа и операционна система без ограничение, стига те да отговарят на изискванията на Python.

Чрез внедряването на модела в работата на дирекция РЕМІТ ще се подобрят ефективността на мониторинга, анализът, установяването и докладването на пазарни манипулации.

Специализираният софтуерен модел за анализ на енергийния пазар, който ще бъде използван от дирекция РЕМІТ за целите на дейността на КЕВР във връзка с мониторинга и контрола по Регламент (ЕС) 1227/2011 няма да създава и да използва при своето функциониране електронни документи, както и чрез него няма да бъдат предоставяни административни услуги по електронен път.

Предвид гореизложеното, работната група предлага Комисията за енергийно и

водно регулиране да обсъди и вземе следните решения:

1. Да приеме настоящия доклад;

2. Да приеме предложението на „АЙ БИ ЕС – БЪЛГАРИЯ“ ЕООД за безвъзмездно придобиване от Комисията за енергийно и водно регулиране чрез дарение на специализирания софтуерен модел за анализ на енергийния пазар, разработен съвместно от дружеството, *International Business Machines Corporation* и дирекция „Мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия“;

3. Да одобри проект на споразумение за дарение между „АЙ БИ ЕС – БЪЛГАРИЯ“ ЕООД и Комисията за енергийно и водно регулиране;

4. Да възложи на председателя на Комисията за енергийно и водно регулиране да сключи споразумението за дарение по т. 3.

Б. Голубарев каза, че приветства това, че въобще е започнала работа за създаването на специализиран софтуер и е изключително доволен, че се отива и към безвъзмездно придобиване. Трябва да се каже и че апетитът идва с яденето. Представянето на софтуера е показало много добри резултати. Трябва да се има предвид, че Комисията е в началото, в което с 20% усилия се постигат 80% ефект. Досега е представено колко е полезен този софтуер, но на практика огромната база данни е систематизирана с едни филтри. Това е направено дотук и то не е малко. Тук се намесва изкуственият интелект, но все още използването му е много далеч. Б. Голубарев каза, че такъв продукт е много полезен и иска да помоли работната група, може и със съдействието на членовете на Комисията, да бъде информирана обществеността, че КЕВР вече има работещ софтуер и го надгражда. Това ще има изключително възпиращ ефект и този, който трябва да прочете информацията ще знае за какво става въпрос и тези, които мислят да правят манипулации на пазара ще си извадят изводите. Б. Голубарев допълни, че иска разяснение по един въпрос. На стр. 4 от доклада е записано: „Посочва, също, че организацията на достъпа, архивирането и защитата на продукта и данните ще станат отговорност на КЕВР“. Има ли вече такава организация?

М. Монева отговори, че има такава техническа възможност.

В. Михайлов допълни, че текстът се включва в споразумението, тъй като този, който е разработил софтуера не носи отговорност за бъдещи вреди, ако например изтече информация и т.н. Това е стандартен текст. Относно това как се опазва информацията: дирекцията се намира в помещение с органичен достъп и има сертифициране по стандарт ISO 27001 за информационната сигурност. На практика с този софтуер и данните ще се работи само на един компютър, който практически е изключен от вътрешната мрежа.

А. Йорданов каза, че не се притеснява за сигурността на информацията, защото самото сертифициране по стандарта за сигурност е било силно препоръчано и дано след това е послужило пред АСРЕ по повод на информационни обемен с тях. А. Йорданов допълни, че наистина изразяват удовлетвореност, че се въвежда такъв софтуер и се убеждава в становището на експертите за неговата функционалност. Данните, които се обработват и анализират от софтуера всъщност се колекционират именно от АСРЕ, посредством докладването на пазарните участници за всички осъществявани сделки. Докъде и как е уреден към настоящия момент достъпът на Комисията за енергийно и водно регулиране до базата данни на АСРЕ? Комисията има софтуер за обработване на данни, но в каква степен има достъп до данните? Мониторингът на пазара, който е направен по време на теста е с данни, които са предоставени във връзка с конкретен случай. Мониторинг на пазара по същество означава постоянно наблюдение, а не разследване по конкретен случай. В този смисъл, за да може да функционира тази система като система за мониторинг на пазара тя очевидно трябва перманентно да ползва данните, които са колекционирани в базата данни на АСРЕ. В тази връзка е и въпросът до каква

степен и в какъв обхват на КЕВР е разрешен достъп до базата данни на АСРЕ.

М. Монева отговори, че засега актуални данни се получават от БНЕБ ЕАД. Тези данни не са реални и се получават със закъснение, т.е. Комисията няма достъп до данните в деня на извършване на търговията. Те са в резултат на това, което пазарните участници докладват според изискванията на АСЕР към Nord Pool, достоверни са и има споразумение с борсата за тяхното предоставяне. Това се прави по сигурен канал и не всеки има достъп до тях. Именно те ще се зареждат в модела и ще се извършва мониторинг на пазара.

В. Михайлов поясни, че пътят на данните е следния: те се създават на борсата, т.е. пазарните участници играят на борсата и първоизточникът е там. След това те отиват до Nord Pool, който ги докладва на АСРЕ. КЕВР взима данните от първоизточника, т.е. не се изчаква те да отидат в АСРЕ и оттам да се върнат към КЕВР. На практика АСРЕ се изпреварва. Това е по-добрият начин, защото данните се взимат от източника, независимо кой какви обработки е правил, грешки от трансфер и др. Вече е казано, че съгласно споразумението с борсата тези данни се получават с известно закъснение. Това е направено съзнателно, тъй като не се иска да има реални данни в този момент, в който може да възникнат някакви съмнения, че е изтекла някаква информация, която е повлияла на борсовата търговия. Закъснение от една седмица не се отразява на анализа на манипулациите.

По отношение на достъпа до данните в АСРЕ: там на практика има три системи. Първата е като деловодна система, в която само се записва какви разследвания, какви преписки има, докъде са стигнали и т.н. До нея достъп се дава много лесно, дори регулаторите се насърчават да го получат, защото чрез нея се докладва в АСРЕ, но не се получават данни. За другите две системи, свързани с базите данни много трудно се два достъп. КЕВР е подала заявление и е направила всичко необходимо. Очаква се отговор, като непрекъснато се напомня и подканя. Знае се, че Румъния е минала всички фази на проверка непосредствено преди Ковид и до момента няма достъп. Затова не е изчакан достъп до данните от АСРЕ, а е решено те да се вземат от първоизточника и да се работи. Това ще даде възможност дори да се изпреварват сигналите от АСРЕ.

А. Йорданов каза, че е задал въпроса именно в тази връзка. Разбира се, че Комисията е със статус заявяване на желание за достъп през останалите две системи, които са извън системата за регистрация на сигналите. Не е преминала формална проверка от страна на АСРЕ, т.е. одит от трета страна по смисъла на този стандарт за информационна сигурност. КЕВР е в етап на очакване да се предприемат съответните действия, за да се одитира системата за сигурност и да се разреши достъп.

А. Йорданов допълни, че знае за споразумението по отношение на данните, които се получават от БНЕБ ЕАД и е бил инициатор то да бъде сключено. От технологична гледна точка получаването на данните от първоизточника е безспорно най-доброто, но във връзка с официализирането на данните по повод прилагането на закона и регламента това не е най-чистия вариант. Не е ясно доколко Комисията може да докаже легалността на такива данни при използването им, защото самият ред за колекциониране и достъп до тях са уредени в регламента. Може да се каже, че за момента това върши работа, доколкото КЕВР да бъде информирана. А. Йорданов допълни, че в тази връзка е бил леко озадачен, когато е представян този софтуерен продукт, който се дарява и усилията за това са наистина похвални. Тогава е казано, че софтуерът не генерира електронни документи. А. Йорданов каза, че изразява леко съмнение относно тази теза, защото според него всяка визуализация на анализ на данни е електронен документ сама по себе си. Отделен е въпросът, че тези визуализации и този анализ не се правят просто, за да се направи анализ, а за да се сдобива КЕВР с доказателства за потенциални нарушения по REMIT. Ясна е другата част от изявлението, че този софтуер не предоставя електронни услуги. Това е затворена система и няма как да предоставя електронни услуги. Има се предвид

административни услуги, които КЕВР да предоставя. А. Йорданов отново обърна внимание, че изпитва съмнение по отношение на това, че системата не предоставя електронни документи. Не е ясно дали е добре това въобще да остава в доклада, както и в договора, ако е предвидена такава дефиниция. Дефиницията за електронни документи е в закона и самата визуализация на един анализ на екрана е електронен документ, който има автор и т.н. Ако в тази част това е останало като недоразумение, че системата не генерира електронни документи, може да се премахне.

Б. Голубарев каза, че може да се добави, че не генерира електронни документи по смисъла на Закона за електронното управление. Това ще изясни нещата.

А. Йорданов каза, че по смисъла на Закона за електронните документи това е документ.

Б. Голубарев каза, че може само да се добави, че електронните документи не се генерират по смисъла на Закона за електронното управление.

А. Йорданов каза, че това е така, въпросът е поставен в другия контекст: за да могат да бъдат използвани резултатите и анализите от този мониторинг, трябва да може да се генерира електронен документ. В противен случай всичко, което прави този софтуер, не може да бъде използвано за доказване в хода на административните производства, които КЕВР осъществява посредством използването му. Затова е зададен въпрос във връзка с електронния документ.

Ю. Митев каза, че това, което е казано е съвсем основателно и ще бъде добавено. За електронен документ не се правят коментари нито в решението, нито в Споразумението, а само в доклада и това ще бъде коригирано. В случая е важно, че при дарение КЕВР придобива правото на собственост върху авторските права. Това означава, че Комисията може спокойно да доработва и надгражда софтуера с нови функционалности. Всеки един нов софтуер след време се доработва. Важно е, че вече го има, може да се надгражда и е дарен на Комисията: не само него, но и авторските права.

А. Йорданов каза, че благодари за уточнението и този отговор го удовлетворява. Вече е казано, че усилията за създаването на софтуера са похвални, защото това са редки и скъпи интелектуални продукти, а КЕВР го придобива безвъзмездно. А. Йорданов поясни, че неслучайно се е поинтересувал от две неща. Едното е горивото, което той използва, а именно: данните за търговските операции на пазара на едро. Второто е резултата, който произвежда, т.е. той трябва да е годен за доказателствено средство в хода на административния процес. На този етап може и да не е годен, поради други обстоятелства, но в крайна сметка целта трябва да е тази: при използването на софтуера да могат да се генерират доказателства, които да служат за административните производства, които се провеждат пред КЕВР. А. Йорданов повтори, че за момента този отговор го удовлетворява и отправя своите поздравления, че Комисията получава такъв скъп и специализиран софтуер.

Ив. Н. Иванов каза, че само иска да добави нещо по повод безвъзмездното придобиване на този софтуерен модел. Стойността на труда за неговото разработване съвсем не е малка. На екипа от IBS, който е работил по този продукт, е заплатено за този труд. Решението да се предостави безвъзмездно е оценка за Комисията за енергийно и водно регулиране да заеме своето достойно място в структурите, които се борят със злоупотребите в страната. В случая става въпрос за злоупотреби на пазара на електрическа енергия. Тези усилия са оценени включително от Агенцията за сътрудничество на регулаторите на енергия. Поради тази причина на специална конференция и изслушване в Париж са дадени примери с три страни: Испания, Франция и България. Не може това да не окуражава Комисията. Чрез консултации и сътрудничество с IBS това ще продължи да бъде мощен инструмент и КЕВР трябва да надгражда този продукт. Въвеждането на софтуера има изключително дисциплиниращ ефект върху участниците на пазара, някои от които са силно изненадани, че Комисията има софтуер, с който обективизира резултатите

от всичките разследвания, които се правят за злоупотреби на пазара. Решението да се предостави безвъзмездно е взето на значително по-високо ниво, като знак да бъде окуражена Комисията да продължи да работи в тази насока. Ив. Н. Иванов каза, че иска да бъде оторизиран към проекта на решение или извън него да изпрати благодарствено писмо до компанията. Това е задължително и разчита да бъде подготвено на ниво, което да съответства на направеното дарение и на нивото на самата Комисията за енергийно и водно регулиране. Това не може да бъде част от решението, но се възлага като задача извън самото решение.

От страна на членовете на Комисията нямаше други въпроси и коментари по доклада.

Предвид гореизложеното,

КОМИСИЯТА ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

РЕШИ:

1. Приема доклад с вх. № Е-Дк-1432/27.11.2023 г. относно безвъзмездно придобиване от Комисията за енергийно и водно регулирана чрез дарение на специализиран софтуерен модел за анализ на енергийния пазар.

2. Приема предложението на „АЙ БИ ЕС – БЪЛГАРИЯ“ ЕООД за безвъзмездно придобиване от Комисията за енергийно и водно регулиране чрез дарение на специализирания софтуерен модел за анализ на енергийния пазар, разработен съвместно от дружеството, International Business Machines Corporation и дирекция „Мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия“;

3. Одобрява проект на споразумение за дарение между „АЙ БИ ЕС – БЪЛГАРИЯ“ ЕООД и Комисията за енергийно и водно регулиране;

4. Възлага на председателя на Комисията за енергийно и водно регулиране да сключи споразумението за дарение по т. 3.

В заседанието по **точка първа** участват председателят доц. д-р Иван Н. Иванов и членовете на Комисията Александър Йорданов, Благой Голубарев, Димитър Кочков, Пенка Трендафилова.

Решението е взето с **пет гласа „за“** (доц. д-р Иван Н. Иванов - за, Александър Йорданов – за, Благой Голубарев - за, Димитър Кочков - за и Пенка Трендафилова – за), от които **два гласа** (Александър Йорданов, Благой Голубарев) на членове на Комисията със стаж в енергетиката и **два гласа** (Димитър Кочков и Пенка Трендафилова) на членове на Комисията със стаж във В и К сектора.

РЕШЕНИЯ ОТ ЗАСЕДАНИЕТО:

По т.1. както следва:

1. Приема доклад с вх. № Е-Дк-1416 от 27.11.2023 г. относно съгласуване на Тръжни правила за разпределяне и предоставяне на преносна способност за 2024 г.

2. Съгласува:

2.1. ТРЪЖНИ ПРАВИЛА за разпределяне и предоставяне на преносна способност по междусистемното сечение между контролната зона на „ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЕН СИСТЕМЕН ОПЕРАТОР“ ЕАД (ЕСО) и контролната зона на TEIAS (Турция) за 2024 г.;

2.2. Правила за провеждане на дневни търгове за разпределяне на преносни способности на границата между тържните зони на „ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЕН СИСТЕМЕН

ОПЕРАТОР“ ЕАД (ЕСО) и „Македонски електропреносен системен оператор“ АД (МЕПСО) за 2024 г.;

2.3. Правила за провеждане на годишен и месечни търгове за разпределяне на междузонови преносни способности между тръжните зони на „Електроенергиен Системен Оператор“ ЕАД (ЕСО) и „Македонски електропреносен системен оператор“ АД (МЕПСО) за 2024 г.;

2.4. Правила за експлицитно дневно разпределяне на преносна способност на граница на тръжна зона България-Сърбия;

2.5. Правила за разпределение на междузоновия капацитет в сегмента в рамките на деня между тръжните зони на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД (ЕСО) и „EMS AD Beograd“ (EMS).

По т.2. както следва:

1. Приема доклад с вх. № Е-Дк-1432/27.11.2023 г. относно безвъзмездно придобиване от Комисията за енергийно и водно регулирана чрез дарение на специализиран софтуерен модел за анализ на енергийния пазар.

2. Приема предложението на „АЙ БИ ЕС – БЪЛГАРИЯ“ ЕООД за безвъзмездно придобиване от Комисията за енергийно и водно регулиране чрез дарение на специализирания софтуерен модел за анализ на енергийния пазар, разработен съвместно от дружеството, International Business Machines Corporation и дирекция „Мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия“;

3. Одобрява проект на споразумение за дарение между „АЙ БИ ЕС – БЪЛГАРИЯ“ ЕООД и Комисията за енергийно и водно регулиране;

4. Възлага на председателя на Комисията за енергийно и водно регулиране да сключи споразумението за дарение по т. 3.

Приложения:

1. Доклад с вх. № Е-Дк-1416 от 27.11.2023 г. относно съгласуване на Тръжни правила за разпределяне и предоставяне на преносна способност за 2024 г.

2. Доклад с вх. № Е-Дк-1432/27.11.2023 г. относно безвъзмездно придобиване от Комисията за енергийно и водно регулирана чрез дарение на специализиран софтуерен модел за анализ на енергийния пазар.

ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

.....
А. Йорданов

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ

.....
Б. Голубарев

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

РОСИЦА ТОТКОВА

.....
Д. Кочков

.....
П. Трендафилова

Протоколирал:

Н. Косев - главен експерт